

Avajaispuhe Kotikielen Seuran 77. vuosikokouksessa 14. 3. 1953

Nyt päättyvä toimivuosi on kulu-
nut hiljaisen arkiähtelun merkeissä.
Seuramme työalaan luokiteltavasta
julkaisutoiminnasta on syytä ensinnä
mainita, että Kotikielen Seuran ja
Sanakirjasäätiön yhteisesti toimitta-
masta »Suomen kansan murrekirjas-
ta», jonka I osa on jonkin aikaa ollut
loppuun myytynä, on äskettäin pää-
tetty ottaa uusi painos ja se ilmesty-
nee vielä tämän kevään kuluessa.
Ilahduttavan suuren levikin saavut-
tanut »Suomen kansan sananparsir-
kirja», joka niinkään on lähtöisin
seuramme piiristä, vaikka ei kuulu-
kaan sen nimikkojulkaisuihin, on sa-
maten myyty loppuun, ja sen uusi
painos on muutama päivä sitten lä-
hetetty kauppaan. Yhdessä ylioppi-
lasosakuntien maakunnittaisten sa-
nanparsivalikoimien kanssa tämä
koko maan käsittävä ainesjulkaisu on
ikäänkuin nostanut murreasuiset sa-
nanpartemme nykyisen suuren yleis-
sön tietoisuuteen. Taiteilija Erkki
Tanttu on niihin perustuvilla onnis-
tuneilla sananparsikuvituksillaan,
joita hän vuosien mittaan on toimit-
tanut painosta useita sarjoja, vaikut-
tanut samaan suuntaan. Sanoma- ja
aikakauslehdet ovat runsaasti julkais-
seet muidenkin piirtäjain samantapai-
sia kuvituksia, päivälehdet ovat vil-
jelleet sananparsiamme hauskoina
palstojensa täytteinä, yleisradiossa on
pidetty sananparsiesitelmiä ja -paki-
noita, mainosmiehet ovat ahkerasti
käyttäneet näitä kansanomaisia sano-
misen taidon näytteitä hyväkseen jne.
Sanalla sanoen: on miltei synty-
mässä sananparsien renessanssi. Tämä
on omiaan antamaan eräänlaista ko-
toisen tuntuista pirteyttä julkiseen ky-

näkäyttötyyliimme, joka ei koskaan
ole ollut liialla hauskuudella pilattua.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seu-
ran nyt jo 112-vuotiaassa Suomi-sar-
jassa on menneenä vuonna pitkältä
aikaa ilmestynyt suomen kieltä kos-
kevia tutkielmia. Professori E. A.
Tunkelo, seuramme kunniajäsen, on
siinä julkaissut 50-sivuisen kirjoitel-
man »Inkeröismurteen asemasta»,
jota hän on tarkastellut »suomen kie-
len ja karjalan murteita silmällä
pitäen äännehistorian kannalta». Ja
dosentti R. E. Nirviltä on siinä pääs-
syt julki »Synonyymitutkimuksia su-
kuläisnimistön alalta», noin 200-si-
vuinen onomasiologinen teos, jota en
epäile pitää sekä metodinsa ja tehtä-
vän asettelunsa että tuloksiansa puo-
lesta kaikkein mielenkiintoisimpaan
kuuluvana, mitä meillä moniin vuo-
siin on suomalaisen kielitieteen alalta
saatu aikaan.

Oppikoulumme äidinkielenopetuk-
sen kannalta on tervetulleena toi-
meliaisuuden merkinä mainittava,
että Äidinkielenopettajain Liitto on
perustanut oman vuosikirjansa, jonka
I, arvokassisältöinen nide viime vuon-
na aloitti toivottavasti yhtä arvok-
kaana kauan jatkuvan sarjan.

Mieluisaa on todeta, että Suomal.
Kirjallisuuden Seuran hallintaan siir-
tynyt aikakauskirja Studia Fennica
saattoi sekin pitkältä aikaa muutama
viikko sitten lähettää maailmalle
uuden niteen, järjestyksessä VI:n,
suomen ja viron kieleen sekä kansan-
runoudentutkimukseen kohdistuvine
tutkielmineen ynnä kieli- ja kansa-
tieteellisine bibliografioineen.

Etäsukukielten puolelle kuuluvat
toht. Aulis J. Joen viimevuotinen,

perusteellisia ja laajoja opintoja edellyttänyt väitöskirja »Die Lehnwörter des Sajansamojedischen» (SUST 103) sekä unkarilaisen D. R. Fuchsin B. Munkácsin jäämistöstä painoon toimittama 715-sivuinen »Volksbräuche und Volksdichtung der Wotjaken», joka sisältää foneettisen tarkasti mui-
tiinpantuja, asiasisällykseltäänkin arvokkaita kielennäytteitä saksalaisine käännöksineen ja runsaine kommentaareineen.

Saanan tällä kertaa rajoittua näihin, tämän seuran ystävien mieltä varmaan lämmittäviin toteamuksiin. En kuitenkaan saata lopettaa muistamatta, että kulunut vuosi on harventanut työntekijäimme rivejä. JALO

KALIMA ja AARNE ANTTILA ovat, kumpikin kesken täyttä luomisvoimaansa, poistuneet elävien ilmoilta. Professori Jalo Kaliman nimi tulee aina säilymään myös suomen kielen tutkimuksen historiassa etenkin kiellemme balttilais- ja slaavilaisperäisten ainesten etevänä selvittäjänä. Ja professori Arne Anttilan maine kulkeutuu varmaan kauas tulevien polvien tietoisuuteen ennen kaikkea hänen monumentaalisen, hartain sydämin luodun Lönnrot-teoksensa mukana. Kotikielen Seura on näille satoisan päivätyönsä päättäneille entisille jäsenilleen paljosta kiitollinen.

LAURI HAKULINEN